

Svima nam je poznat onaj trenutak kada u Google-u tražimo odgovor i dobijemo odmah generisani rezultat, bez liste linkova na koje bismo kliknuli. To nije budućnost, to je sadašnjost pretrage — naziva se **AI pretraga** ili generisani odgovori. Kako ovaj trend utiče na *male biznise u Srbiji*, njihovu **digitalnu strategiju** i **vidljivost brenda**? Šta znači plasirati sadržaj kada korisnici sve ređe posećuju web sajtove? Koji alati mogu pomoći da mali biznisi opstanu u novom okruženju? Hajde da rastavimo ovaj fenomen na bitne delove.

Šta je AI pretraga i zero-click ponašanje?

AI pretraga podrazumeva da pretraživači poput Google-a, ali i nove platforme kao što su Bing Chat ili generativni modeli (ChatGPT, Bard i sl.), prikazuju korisniku sažet i direktan odgovor umesto liste tradicionalnih linkova.

Zero-click pretraga znači da korisnik dobije zadovoljavajući odgovor odmah na stranici rezultata i ne klikće dalje. Prema podacima nekih istraživanja, čak 65-70% pretraga danas završava bez klika na linkove, što je ogromna promena u **praćenje pominjanja** digitalnom ponašanju.

Primer zero-click situacije

Kada neko traži „najbolji pekarski obrt u Beogradu“, AI pretraga može direktno prikazati kratak opis firme, poziv na akciju ili lokaciju na mapi — korisnik ne mora da uđe na njihov sajt ili direktan profil.

Zašto mali bizisi u Srbiji moraju da razumeju ovu promenu?

Mali bizisi tradicionalno zavise od lokalne prepoznatljivosti i direktnih web poseta kroz organske pretrage. Ali kako AI pretraga preuzima ulogu „savetnika“ i „posrednika“, **vidljivost preko standardnih SEO linkova postaje manje efikasna**.

- **Manje klikova znači manju šansu za direktnu interakciju** — teško je privući korisnika na sajt, ako se odgovor već nalazi u samom pretraživaču.
- **Veća je važnost prisutnosti u različitim formatima** — tekst, društvene mreže, ocene, recenzije, mape.
- **Potrebna je prilagođena digitalna strategija** — sadržaj mora biti jasan, a brend lako prepoznatljiv.

Kako prilagoditi digitalnu strategiju malog biznisa AI eri?

1. Fokus na specifičan i prepoznatljiv sadržaj

Sadržaj mora odgovoriti na konkretna pitanja korisnika, ali i biti prepoznatljiv sistemima koji ga analiziraju. Važno je da tekst i opisi imaju autentičan glas, sa lokalnim nijansama i rečima koje ljudi zaista koriste.

2. Uključivanje u društveno deljenje

Platforme kao što su **Facebook, X (bivši Twitter), i Threads** postaju ključni kanali za razmenu informacija i građenje reputacije. Deljenjem relevantnog sadržaja i angažovanjem sa publikom, mali bizisi jačaju svoju vidljivost.

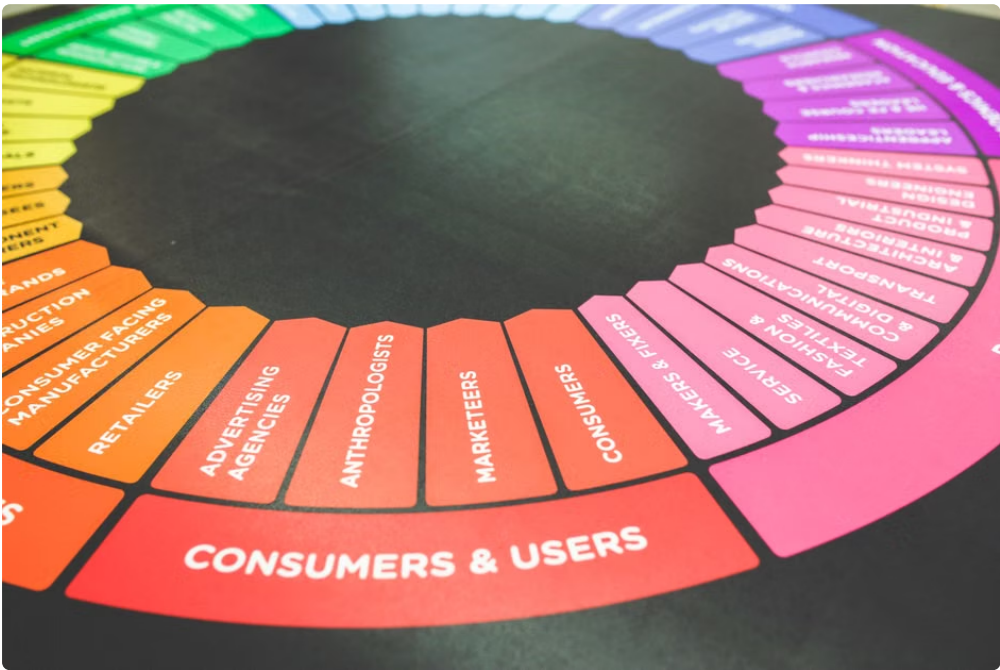

- Ne objavljujte samo promotivne sadržaje, već i korisne savete, priče iz prakse i odgovore na najčešća pitanja.
- Podstaknite korisnike na deljenje i komentarisanje kako bi vaš brend postao deo razgovora i online zajednice.

3. Korišćenje donacija i podrške kroz savremene alate

Mali bizisi, naročito oni u umetničkim, edukativnim ili neprofitnim segmentima, mogu koristiti platforme poput **PayPal i Patreon** za direktnu podršku od klijenata i zajednice.

Ovo nije samo finansijski model, već i izraz veće vidljivosti i povezanosti sa publikom. Transparentan i ličan pristup kroz ove kanale dodatno učvršćuje reputaciju i poverenje.

Vidljivost kao prisutnost u razmeni informacija

U eri AI pretrage, *vidljivost* ne znači samo prvi pozicioni link u Google-u. Vidljivost je sada prisustvo u ekosistemu gde se informacije razmenjuju – od pretraživača, preko društvenih mreža, do recenzija i preporuka na lokalnim portalima.

Kako biti vidljiv?

1. **Budite u svim kanalima gde se vaša publika nalazi:** optimizujte sajt za AI, ali i redovno komunicirajte na društvenim mrežama i specijalizovanim portalima.
2. **Gradite reputaciju** kroz autentične povratne informacije i interakciju.
3. **Obezbedite jedinstveni sadržaj** – ne kopirajte opšte fraze, već ponudite stvarne podatke i vrednost.
4. **Koristite mikroformate i schema markup** na sajtu da biste olakšali AI sistemima da vas pravilno čitaju.

Prepoznatljiv sadržaj za ljude i AI sisteme

SEO je još važniji, ali uz fokus na svojstvenu, personalizovanu i korisnu komunikaciju.

Za ljude Za AI sisteme Jasan, prijateljski jezik sa primerima iz lokalnog konteksta Korišćenje relevantnih ključnih reči i tehničkih oznaka u kodu Priče koje pokazuju vrednost vašeg proizvoda/usluge Struktura sadržaja sa podnaslovima i formatima koji olakšavaju parsiranje Interakcija kroz komentare, deljenje i recenzije Metadata, schema markup, i dobro definisani entiteti

Zaključak

AI pretraga u Srbiji donosi velike promene koje mali bizisi ne smeju da ignorišu. Zero-click ponašanje smanjuje klasičan saobraćaj sa pretraživača, ali otvara vrata za nove načine povezivanja sa publikom preko društvenih mreža i direktnih interakcija. Digitalna strategija mora sada da uključi prisustvo na **društvenim kanalima**, transparentnu podršku kroz **PayPal i Patreon**, i sadržaj koji je lako prepoznatljiv i ljudima i AI sistemima.

Bez ovih koraka, mala firma može lako izgubiti iz vida svoj brend u nepreglednoj moru informacija. Ali uz pažljivo planiranje, autentičnost i praksu, AI pretraga može postati prilika, a ne samo izazov.